

In de rubriek 'Over de schouder van' kijken we mee met iemand die actief is in de periferie van de akkerbouw. Deze keer: de graancollecteur.

Hollen of stilstaan

Wegen, vochtgehalte schatten, lossen, monsters en terugwegen. In een paar minuten tijd is een volle kipper met graan gelost. Het is aan Arjan Begeman, bedrijfsleider van de Agrarische Unie in Spijk, om het lossen in goede banen te leiden.

Door: Stefan Buning
Fotografie: Ruben Meijerink

Het is rustig op het terrein van de Agrarische Unie in Spijk. Af en toe komt er een klant om voer, kunstmest of beschermingsmiddelen te kopen. Bedrijfsleider Arjan Begeman wacht rustig op wat er komen gaat. „Het is de stilte voor de storm”, voorspelt hij, terwijl hij met de verreiker het graan bij elkaar schuift in de bewaarloods. „Zo gauw het mooi weer wordt, is het hier een komen en gaan van akkerbouwers die graan lossen.”

Begeman is als bedrijfsleider van de vestiging van Agrarische Unie in Spijk verantwoordelijk voor het collecteren van graan tijdens de oogst. Jaarlijks neemt hij ongeveer 1.800 ton graan in van akkerbouwers uit de driehoek Eemshaven - 't Zandt - Delfzijl.

Het is vandaag redelijk weer. Hoewel de zon schuil gaat achter een dik pak wolken, is het in elk geval droog. Verscheidende akkerbouwers zijn na de middag begonnen met dorsen. Om kwart over drie rijdt de eerste trekker met kipper de weegbrug op. De vrouw van akkerbouwer Jan Slob uit Eemshaven en haar kleinzoon komen een vracht tarwe brengen.

Na het wegen dirigeert Begeman de combinatie naar binnen. Normaal gesproken zou hij eerst een monster nemen om het vochtgehalte te bepalen, maar nu is dat niet nodig. „Slob heeft gisteren ook een vracht gebracht van hetzelfde perceel en het graan is droog genoeg om binnen op te slaan”, legt de jonge bedrijfsleider uit.

Graan met een hoog vochtgehalte, meer dan achttien procent, slaat hij buiten op. „Dat graan wordt de volgende dag opgehaald om te voorkomen dat er broei in komt”, vertelt Begeman. Binnen in de loods heeft hij de beschikking over drie compartimenten. Daarin slaat hij het droge graan op dat langer kan blijven liggen. Dit graan blijft hier een tot twee weken liggen, afhankelijk van het vochtgehalte.

Tijdens het lossen verzamelt Begeman een monster van de partij. Van het monster stuurt hij 300 cc op naar de vestiging van Agrarisch Unie in Emmeloord. Daar stellen zij het vochtgehalte, het hectolitergewicht, eventuele verontreinigen, de hoeveelheid schot en in het geval van gerst het eiwitgehalte vast. Een koerierdienst haalt dagelijks de met graan gevulde plastic bakjes, met op de bodem de aanleververklaring van de akkerbouwer, op.

Thijs Reijerse steekt zijn arm in de tarwe om te beoordelen hoe droog de partij is. „19 procent”, schat de gepensioneerde akkerbouwer, die Begeman in deze drukke tijd helpt met het monsters van het graan. Begeman neemt een kleine hoeveelheid tarwe uit de emmer en stopt deze in een Grainmaster om het vochtgehalte te bepalen. 17,1 procent geeft de digitale display aan. Het valt iets tegen: Reijerse zat er 2 procent naast. De vracht van een dag eerder, tarwe van hetzelfde perceel, had een vochtgehalte van 16,5 procent. „Dat komt doordat de zon niet schijnt”, weet Reijerse. „Je kunt eigenlijk pas goed oogsten als je het koren hoort knappen door de zon.”

Terwijl Begeman het vochtgehalte bepaalt, rijdt Slob de trekker weer op de weegbrug. Ditmaal om het leeggewicht te bepalen. Met de weegbon in de hand en 8.640 kilogram tarwe lichter rijdt zij terug naar de boerderij om de volgende vracht te laden. Voor Begeman is het wachten op de volgende vracht. „Het is hollen of stilstaan”, verzucht hij.

Dit jaar loopt de oogst achter ten opzichte van het gemiddelde. Harrie Roerink, buitendienstmedewerker van de Agrarische Unie, schat dat tot augustus nog maar 10 tot 15 procent van het graan is geoogst. Het onbestendige weer in juli is hier vooral debet aan. Akkerbouwers konden maar mondjesmaat met hun combines aan de slag. De draagkracht van de grond hield niet over en ook het vochtgehalte van het graan was vaak dusdanig hoog dat het verstandiger was om te wachten met dorsen.

COLLECTEREN VAN GRAAN IN ZES STAPPEN:

1. Een trekker staat op de weegbrug.
2. Arjan Begeman neemt verschillende monsters van een partij tarwe.
3. Het monster verzamelt hij in een emmer.
4. De tarwe heeft een vochtgehalte van 17,1 procent geeft de Grainmaster aan.
5. Begeman stuurt 300 cc van het tarwemonster op, vergezeld van de aanleververklaring, voor laboratoriumanalyse.
6. De akkerbouwer krijgt een weegbon mee met daarop het gewicht van de aangeleverde partij.